

Latvijas Republikas Veselības ministrijai

Brīvības iela 72 k-1

Rīga, LV-1011

Latvija

No:

Biedrības **“Diasporas māsu un vecmāšu apvienība” (DiMVA)**

Reģistrācijas Nr. 40008307230

Juridiskā adrese: Sīkā iela 1, Rīga, LV-1024, Latvija

E-pasts: masasunvecmatespasaule@gmail.com

2026. gada 24. augustā

Par tiesību akta projektu 26-TA-337

“Grozījumi Ministru kabineta 2024. gada 1. oktobra noteikumos Nr. 630

“Ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistra noteikumi”

Godātie Veselības ministrijas pārstāvji!

Biedrība “Diasporas māsu un vecmāšu apvienība” (DiMVA), pārstāvot Latvijas izcelsmes māsas un vecmātes, kuras profesionāli darbojas ārvalstīs, ir iepazinusies ar tiesību akta projektu 26-TA-337 un sniedz savus priekšlikumus par projektā paredzēto regulējumu.

DiMVA atbalsta ārstniecības personu profesionālās kompetences uzturēšanu un pacientu drošības nodrošināšanu. Vienlaikus vēlamies vērst uzmanību uz ārvalstīs profesionāli praktizējošo Latvijas māsu situāciju un nepieciešamību nodrošināt samērīgu un praktiski īstenojamu kārtību reģistrācijas saglabāšanai, pārreģistrācijai vai reģistrācijas termiņa atjaunošanai ārstniecības personu reģistrā Latvijā.

Daudzas latviešu izcelsmes māsas, kas savu izglītību ir ieguvušas gan Latvijā, gan ārpus Latvijas, ilgstoši un nepārtraukti strādā savā profesijā citās Eiropas Ekonomikas zonas valstīs un trešās valstīs, kur viņu profesionālā darbība ir pakļauta attiecīgās valsts profesionālās uzraudzības, reģistrācijas, tālākizglītības un darba devēja prasībām.

Tādēļ DiMVA aicina paredzēt, ka, izvērtējot ārvalstīs praktizējošas māsas pārreģistrāciju vai reģistrācijas termiņa atjaunošanu Latvijā, tiek pilnvērtīgi atzīta un ņemta vērā:

1. ārvalstīs veiktā nepārtrauktā profesionālā darbība māsas profesijā;
2. attiecīgajā valstī iegūtā un dokumentāli apliecinātā profesionālā tālākizglītība un profesionālās kompetences pilnveide;
3. ārvalsts kompetentās profesionālās institūcijas izsniegts apliecinājums par spēkā esošu profesionālo reģistrāciju un tiesībām praktizēt māsas profesijā;
4. ārvalstīs apgūtās profesionālās pilnveides programmās, tostarp, neatliekamās medicīniskās palīdzības, infekciju kontroles, pacientu drošības un citās māsas profesionālās kompetences jomās.

Lūdzam arī skaidri noteikt, kādā veidā ārvalstīs iegūtās profesionālās pilnveides māszinībās tālākizglītības programmu stundas vai apgūto studiju programmu kredītpunkti tiks pielīdzināti Latvijā noteiktajām akadēmiskajām tālākizglītības stundām un kādi dokumenti būs pietiekami šo prasību izpildes apliecināšanai.

DiMVA ieskatā māasai, kura ir nepārtraukti praktizējusi profesijā ārvalstīs, uzturējusi spēkā profesionālo reģistrāciju attiecīgajā valstī un regulāri pilnveidojusi profesionālās kompetences, nevajadzētu radīt nesamērīgu administratīvo slogu vai prasīt atkārtoti apgūt Latvijā tādas profesionālās kompetences, kuru apguvi un uzturēšanu viņa jau var dokumentāli pierādīt savā darbības valstī.

Īpaši aicinām izvērtēt prasības māsu profesionālās kvalifikācijas atjaunošanai, kad Latvijas Ārstniecības personu reģistrā māsas reģistrācijas termiņš ir beidzies ilgāk nekā pirms pieciem gadiem, bet persona šajā laikā ir praktizējusi saskaņā ar ārvalstīs noteiktajām prasībām māsas profesijā ārvalstīs.

Uzskatām, ka šādos gadījumos profesionālās atbilstības izvērtēšanā būtu jāņem vērā personas faktiskā profesionālā darbība, profesionālā reģistrācija un tālākizglītība ārvalstīs, nevis tikai laika periods, kas pagājis kopš Latvijas reģistrācijas termiņa beigām.

Šāds regulējums veicinātu Latvijas diasporas veselības aprūpes profesionāļu profesionālās saiknes saglabāšanu ar Latviju un atvieglotu kvalificētu un pieredzējušu māsu iespējamu atgriešanos Latvijas veselības aprūpes sistēmā. Tas

ļautu arī krīzes situācijās vieglāk mobilizēt ārvalstīs praktizējošās māsas, piemēram, sākoties Covid-19 pandēmijai, sākotnēji nebija iespējams paredzēt noslodzi veselības aprūpes sistēmai un ārvalstīs strādājošās ārstniecības personas tika aicinātas atgriezties praktizēt Latvijā. To izmantoja māsa un DiMVA valdes locekle Džuljeta Frolova.

Tāpat jāņem vērā, ka Latvijas veselības aprūpes sistēmā ir vērojams māsu trūkums, līdz ar to, katra māsa ar ārvalstīs iegūtu māsas kvalifikāciju, kas ar laiku vēlās uzsākt; vai māsa, kas pēc strādāšanas māsas profesijā ārvalstīs, vēlas atsākt darbu Latvijas veselības aprūpes sistēmā, ir ieguvums.

DiMVA biedru vidū ir arī latviešu izcelsmes māsas, kas savu profesionālo kvalifikāciju ir ieguvušas trešajās valstīs un labprāt veiktu kvalifikācijas atzīšanu Latvijā un veiktu pirmreizējo reģistrāciju Ārstniecības personu reģistrā, taču iepazīstoties ar prasībām, kas tiek izvirzītas un rēķinoties ar augstajām izmaksām un ilgo iesnieguma izskatīšanas laiku, izlemj procesu nesākt.

DiMVA ir gatava iesaistīties turpmākās diskusijās un sniegt informāciju par ārvalstīs strādājošo latviešu izcelsmes māsu profesionālās reģistrācijas un tālākizglītības sistēmām mītnes valstīs.

Skatīt zemāk pievienotos priekšlikumus Ministru kabineta 2024.gada 1.oktobra noteikumiem Nr.630 “Ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistra noteikumi”.

Par tiesību akta projektu 26-TA-337

“Grozījumi Ministru kabineta 2024. gada 1. oktobra noteikumos Nr. 630

“Ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistra noteikumi””

Diasporas māsu un vecmāšu apvienības (turpmāk - DiMVA) priekšlikumi Ministru kabineta 2024. gada 1. oktobra noteikumos Nr. 630 “Ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistra noteikumi” grozījumiem.

Pašreizējā redakcija: 26.3. māsām (vispārējās aprūpes māsām) – vismaz 100 akadēmisko stundu apjomā, tai skaitā par profesionālo zināšanu pilnveidi neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanā (8 akadēmisko stundu apjomā), infekciju kontrolē (4 akadēmisko stundu apjomā) un pacientu drošībā (8 akadēmisko stundu apjomā), kā arī vismaz 50 akadēmisko stundu apjomā no māsas (vispārējās aprūpes māsas) kompetences tēmām, vai par profesionālās atbilstības pārbaudes sekmīgu nokārtošanu māsas (vispārējās aprūpes māsas) profesijā. (Punkts stājas spēkā [01.01.2027.](#); sk. [64. punktu](#))

Priekšlikums: jāparedz, ka tiek atzīti ārvalstīs iegūti profesionālas tālākizglītības kursi, akadēmiskās stundas un studijas Māzinības jomā. Pašreiz ir jomas, kurās Latvijā ir maz māsu speciālistu, piemēram, dialīzes māsas, un profesionālo zināšanu apguve ārvalstīs gan veicinātu Latvijā praktizējošo māsu profesionālo izaugsmi, gan diasporas māsu potenciālo atgriešanos. Tāpat tiek palielināta birokrātija pieprasot Latvijas Māsu asociācijas (turpmāk - LMa) apstiprinājumu. Teorētiski pastāv iespēja, ka LMa var izmantot situāciju, piemēram, nodrošinot atzīšanu tikai māsām, kas ir LMa biedri vai strādā ar LMa valdi pietuvinātās ārstniecības iestādēs. Ārvalstīs iegūtu zināšanu izvērtēšana būtu atstājama Veselības inspekcijas amatpersonu kompetencē.

Pamatojums: Veselības inspekcijas 04.03.2026. (*dati nav publicējami*) sniegtā atbilde Nr.2.2.-7./22753 (turpmāk - Atbilde): “Savukārt, ja persona ir apmeklējusi ārvalstīs profesionālo prasmju vai pilnveides pasākumus māsas (vispārējās aprūpes māsas) profesijā reģistra termiņa laikā, tad par šiem apliecinājumiem varēs ieskaitīt ne vairāk kā 30 akadēmiskās stundas (izvēles daļa), jo šie apmeklētie pasākumi nebūs saskaņoti ar LMa.”

Pašreizējā redakcija: 27. Ja ārstniecības persona pēc diploma iegūšanas Latvijā strādā vai ir strādājusi profesijā vai kādā no profesijas pamatspecialitātēm, apakšspecialitātēm vai papildspecialitātēm ārpus Latvijas Republikas kādā no Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstīm vai Šveices Konfederācijā ne mazāk kā trīs gadus reģistrācijas termiņa laikā, tad ārstniecības persona, kura vēlas veikt pārreģistrāciju, inspekcijā iesniedz iesniegumu ([4. pielikums](#)) un šo noteikumu [39. punktā](#) minētos dokumentus.

Priekšlikums:

Priekšlikums A: 27. Ja ārstniecības persona pēc diploma iegūšanas Latvijā strādā vai ir strādājusi profesijā vai kādā no profesijas pamatspecialitātēm, apakšspecialitātēm vai papildspecialitātēm ārpus Latvijas Republikas kādā no Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstīm vai Šveices Konfederācijā ne mazāk kā trīs gadus reģistrācijas termiņa laikā, tad ārstniecības persona, kura vēlas veikt pārreģistrāciju, inspekcijā iesniedz iesniegumu brīvā formā un šo noteikumu [39.punktā](#) minētos dokumentus.

Pamatojums: ja māsa ir reģistrēta un nodarbināta ārvalstīs, nav bijuši pārkāpumi vai izslēgšana no reģistrā, tad jāpieņem, ka māsa pēc labākās sirdsapziņas ir veikusi tālākizglītošanos pēc attiecīgās valsts likumdošanas, piemēram, Vācijā darba devējs rīko tālākizglītību pēc nepieciešamības, sedzot izmaksas un laiku. Inspekcijai ir tiesības pārliecināties par situāciju Noteikumu 40.punktā noteiktajā kārtībā.

Priekšlikums B: Ja ārstniecības persona reģistrācijas termiņa laikā ir strādājusi profesijā ārpus Latvijas Republikas ne mazāk kā gadu, tad ārstniecības persona to norāda iesniegumā (4.pielikums).

Pamatojums:

1. Saskaņā ar Veselības inspekcijas Atbildi: "Līdz ar ko, ja Jūs pārreģistrāciju veiksiet atbilstoši Noteikumu Nr. 630 27. punktā noteiktajam, tad Noteikumu Nr. 630 4. pielikumā 11. punktā ietvertā informācija ir obligāti aizpildāma", Noteikumu 39.punktā norādītā informācija tiek pieprasīta arī reģistrētām māsām, kuras māsu diplomu ieguvušas ārpus Latvijas (vispārējās aprūpes māsa (*dati nav publiskojami*) māsu kvalifikāciju ir ieguvusi Vācijā un vēlāk reģistrējusies Ārstniecības personu reģistrā Latvijā).
2. Māsām, kuras pārreģistrācijas termiņa laikā ir veikušas profesionālo darbību ārpus Eiropas Ekonomikas zonas un Šveices Konfederācijas, ir priekšrocība, jo nav prasība iesniegt Noteikumu 39.punktā minētos dokumentus. Veselības inspekcijas gada pārskatos ir pieejama informācija, ka ievērojams māsu skaits ir devies strādāt uz Lielbritāniju. Uz šīm māsām, tāpat kā citām

trešajās valstīs strādājošām māsām, prasība nav attiecināma, kas rada nevienlīdzīgu situāciju.

3. Nav saprotams, kādēļ izvēlēts tieši 3 gadu termiņš, jo nopietnus profesionālos pārkāpumus var veikt arī īsākā laikā, dzīves situācijas var būt dažādas un 5 gadu laikā māsas var veikt profesionālo darbību vairākās valstīs, nepilna laika noslodzē, vairākās darba vietās vienlaicīgi utt. Trūkst skaidrojuma kā rīkoties šādās situācijās. Veselības inspekcija ir lūgusi izziņu no katras darba vietas, kas ir liels slogs laika patēriņa un finansiālā ziņā, ņemot vērā tulkošanas izmaksas.
4. Ja māsa pārtraukusi profesionālo darbību noteiktā valstī, tad sagatavot Noteikumu 39.punktā noteiktos dokumentus var būt izaicinoši vai neiespējami. Vācijā tas iekļauj izziņu par nesodāmību pieprasīšanu, ko var pieprasīt elektroniski ar identifikācijas karti (pilsoņi) vai uz vietas pašvaldībā, kurā ir pieraksts, līdz ar to, tas apgrūtina dokumentu pieprasīšanu.

Pašreizējā redakcija

39. Šo noteikumu 27. un 38. punktā minētajam iesniegumam ārstniecības persona pievieno šādus dokumentus:

39.1. darba devēja izziņu vai citu dokumentu par veikto profesionālo darbību, kurā norādīta profesija, amats un laikposms, kurā profesionālā darbība veikta;

39.2. izziņu, ko izsniegusi attiecīgās valsts kompetentā institūcija, apliecinot tiesības veikt profesionālo darbību valstī, kurā ārstniecības persona veikusi profesionālo darbību.

Priekšlikums:

Izmainīt 39.1. apakšpunktu izzmainīt uz pēdēja vai pašreizējā darba devēja izziņu.

Pamatojums: Prasība iesniegt izziņas par profesionālo darbību no vairākiem iepriekšējiem darba devējiem rada nesamērīgu administratīvo slogu ārvalstīs strādājošām ārstniecības personām, īpaši tām, kuras ilgstoši strādājušas profesijā un šajā laikā mainījušas vairākas darbavietas. Ja persona pašreizējā vai pēdējā darbavietā ir veikusi profesionālo darbību attiecīgajā profesijā un to var apliecināt ar darba devēja izziņu, papildu izziņu iegūšana no iepriekšējiem darba devējiem nerada būtisku ieguvumu profesionālās darbības izvērtēšanai. Turklāt 39.2. apakšpunkts jau paredz attiecīgās valsts kompetentās institūcijas izziņu, kas

apliecina personas tiesības veikt profesionālo darbību konkrētajā valstī. Tādēļ prasība iesniegt pēdējā vai pašreizējā darba devēja izziņu būtu samērīga un pietiekama, vienlaikus mazinot administratīvo slogu, papildu izmaksas un dokumentu iegūšanas grūtības ārvalstīs praktizējošām ārstniecības personām.

Ar cieņu

Diasporas māsu un vecmāšu apvienības (DiMVA) valde

Valdes priekšsēde

Līga Čaunāne